

Przedmiotowy system oceniania z języka polskiego w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Jeleniej Górze rok szk. 2025/2026

1. Obszary wiedzy i umiejętności wymagane na lekcjach języka polskiego

Wypracowania klasowe sprawdzające umiejętność tworzenia własnego tekstu

- testy sprawdzające poziom rozumienia czytanego tekstu
- sprawdziany i kartkówki ze znajomości lektur
- sprawdziany podsumowujące wiedzę o omówionych epokach
- sprawdziany zewnętrzne
- testy wynikające z niezadawalającej frekwencji
- udział w konkursach i olimpiadach o charakterze polonistycznym z kwalifikacją do dalszego etapu
- odpowiedzi ustne
- kartkówki
- dłuższe prace domowe
- recytacje
- aktywność odnotowywana w postaci plusów:
 - a) System plusów:
 - 5 + bdb
 - 4 + db
 - 3 + dst
 - b) System minusów:
 - 5- ndst
- udział w humanistycznym konkursie szkolnym
- wykonanie projektu
- prezentacja multimedialna
- krótsze prace domowe
- praca w grupach na lekcji
- jakość prowadzonych przez ucznia notatek z lekcji
- Stopień przygotowania ucznia do pracy na lekcji (posiadanie podręcznika, zeszytu, tekstu lektury, potrzebnych materiałów do analizy – za brak któregoś z elementów uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną)
- Wykonanie pomocy dydaktycznych
- Prace o charakterze interdyscyplinarnym, np. ilustracje do wierszy

2. Kryteria oceny odpowiedzi ustnej

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń potrafi:

Wiadomości

- przyporządkować autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w podstawie programowej;
- określić ramy chronologiczne omawianych epok;
- objaśnić znaczenie nazw omawianych epok literackich;
- wskazać podstawowe cechy najważniejszych dla omawianych okresów gatunków literackich;
- wskazać cechy postaw i wzorców osobowych charakterystycznych dla danej epoki;
- wskazać cechy prądów i umysłowych i artystycznych;
- posługiwać się kluczowymi dla rozumienia omawianych epok pojęciami;
- streścić główne wątki utworów epickich i dramatycznych z listy lektur obowiązkowych;

Umiejętności

- rozpoznać najważniejsze środki stylistyczne w utworach literackich omawianych epok;
- scharakteryzować bohaterów literackich;
- przekazywać efekty swej pracy na lekcjach w komunikatywny sposób;
- umiejętnie przywoływać cytaty z tekstów literackich do wypowiedzi własnych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń potrafi to, co na ocenę **dopuszczającą** , a ponadto:

Wiadomości

- wyjaśnić literaturoznawcze sensy pojęć;
- wskazać podstawowe cechy gatunków;
- powiązać fakty literackie z istotnymi wydarzeniami historycznymi;
- wskazać związki omawianych epok z wcześniejszymi;

Umiejętności

- opisać motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów;
- scharakteryzować wzorce osobowe i postawy bohaterów, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować podstawowe prądy artystyczne i umysłowe oraz hasła programowe i idee poszczególnych epok, odwołując się do omówionych utworów literackich;
- scharakteryzować wizję świata i człowieka w poszczególnych epokach , odwołując się do omówionych utworów literackich;
- wskazać i opisać charakterystyczne cechy językowe i stylistyczne w tekstach literackich omawianych epok;
- określić tematykę i problematykę omówionych utworów;
- prezentować na lekcji zagadnienia wcześniej przygotowane w domu;
- podejmować próby włączenia się do dyskusji.

Na ocenę **dobrą** uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną , a ponadto:

Umiejętności

- wskazać związki literatury z wydarzeniami historycznymi, kulturą i sztuką oraz filozofią omawianych epok;
- porównać wzorce osobowe, kreacje bohaterów oraz wizję świata i człowieka w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- scharakteryzować koncepcję artysty i zadania sztuki w omawianych epokach, odwołując się do utworów literackich;
- wskazać dominantę kompozycyjną i myślową oraz dokonać analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego;
- zająć i uzasadnić stanowisko w dyskusji z odwołaniem się do utworu, cytatu, kontekstu lub

wiedzy o epoce;

- formułować wnioski, uogólnienia i argumenty, prezentując swój punkt widzenia;
- ocenić bohaterów literackich w kontekście epoki, zwracając uwagę na ich komplikację psychologiczną i uwikłania w problemy moralne, społeczne;
- komponować w trakcie zajęć dłuższe wypowiedzi w sposób zwarty, logiczny i uporządkowany;
- wypowiadać się płynnie, poprawnie pod względem stylistycznym i ortograficznym.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń potrafi to , co na ocenę dobrą, a ponadto:

Wiadomości

- wymienić głównych twórców kultury i ich dzieła w omawianych epokach;
- wykazać się opanowaniem pamięciowym licznych fragmentów tekstów literackich oraz swobodnie posługiwać się cytatami;
- przedstawić ewolucję bohatera literackiego oraz wybranych gatunków literackich na podstawie omawianych utworów;

Umiejętności

- wyjaśnić funkcje motywów antycznych i symboli biblijnych w poznanych utworach literackich;
- rozpoznać nawiązania do tradycji we współczesnym utworze literackim lub filmie;
- formułować wnioski płynące z porównania kształtu artystycznego tekstów literackich;
- samodzielnie gromadzić, porządkować i wykorzystywać w wypowiedziach ustnych (i pisemnych) materiały z różnych źródeł dotyczące literatury, filmu i innych dziedzin sztuki;
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła literackiego: posługując się biegle terminologią historyczno- i teoretycznoliteracką; rozpoznając przenośne znaczenia dzieła (metaforyczne, alegoryczne, paraboliczne);
- dokonać samodzielnej analizy i interpretacji dzieła sztuki(w tym tekstu lit.) , ze wskazaniem funkcji środków specyficznych dla danej dziedziny sztuki;
- wykazać się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji i piękną polszczyzną;
- odwoływać się do opinii autorytetów (sądy historyków literatury, myśli filozofów...) dla obrony własnego stanowiska;
- dowodzić własnej racji w ocenie dzieł sztuki;
- dokonać syntezy twórczości literackiej(epoki, autora, prądu);
- dokonać pisemnej parafrazy i stylizacji literackiej tekstu.

Na ocenę **celującą** uczeń potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą , a ponadto:

- prezentując swoje poglądy, umiejętnie posługiwać się wiedzą spoza programu szkolnego, świadczącą o dużej erudycji;
- formułować wnioski dojrzałe , wnikliwe;
- stawiać hipotezy badawcze;
- polemizować , by obronić własne stanowisko, szukając wciąż nowych argumentów.

3. Kryteria oceny prac pisemnych

Na ocenę dopuszczającą uczeń powinien:

- zrozumieć temat pracy- znaleźć argumenty uzasadniające tezę, odwołując się do poznanych utworów literackich
- zachować trójdzielność kompozycyjną;
- umiejętnie wprowadzić do pracy cytaty z utworów z właściwą ich analizą i interpretacją

- napisać pracę językiem komunikatywnym, unikając błędów ortograficznych, zachowując w większości poprawną składnię, wystarczającą leksykę i poprawną fleksję

Na ocenę dostateczną uczeń powinien:

- zaprezentować własną koncepcję rozwinięcia tematu a w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki
 - podjąć próbę skomponowania pracy w sposób zamierzony i nieschematyczny;
 - zadbać o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną;
- Poprawni epod względem składniowym budować zdania, zadbać o poprawność fleksyjną, zastosować styl adekwatny do formy wypowiedzi

Na ocenę dobrą uczeń powinien:

- w funkcji argumentacyjnej właściwie wykorzystać materiał literacki i historycznoliteracki;
- umiejętnie łączyć poszczególne części pracy tak, by jej tekst był spójny;
- stosować urozmaiconą leksykę (bogate słownictwo) i składnię (różne typy zdań);
- sięgać do różnych źródeł wiedzy, cytować badaczy literatury;
- zadbać o poprawność i jednorodność stylu; poprawnie budować zdania i wykazać się różnorodnością składniową w pracy

Na ocenę bardzo dobrą uczeń powinien:

- pamiętać o oryginalnym zamyśle kompozycyjnym;
- zadbać o szczególnie klarowną koncepcję rozwinięcia zasugerowanych przez temat problemów;
- w budowaniu argumentacji wykorzystać materiał literacki., historycznoliteracki czy kulturowy;
- umieścić w pracy własne przemyślane sądy wartościujące i uogólniające, umiejętnie skonfrontować je z sądami badaczy literatury;
- zadbać o poprawność frazeologiczną i fleksyjną;
- posłużyć się żywym stylem i bogatą i urozmaiconą leksyką;

Na ocenę celującą uczeń powinien:

- w toku argumentacyjnym wykorzystać materiał wykraczający poza. treści programowe;
- wykazać się oryginalnością ujęcia tematu;
- umiejętnie wykorzystać sądy profesjonalnych badaczy literatury, konfrontując je z własnym spojrzeniem;

4. Ocenianie testów i sprawdzianów wiadomości

Według punktacji podawanej przy każdym teście, sprawdzianie (z uwzględnieniem specyfiki pracy klasowej, testu, czy sprawdzianu)

5. Ocenianie notatek

- systematyczność : wszystkie tematy, wraz ze stosownymi treściami są odnotowane,
 - rzetelność : zawierają informacje podane na lekcjach lub w zalecanym fragmencie podręcznika czy opracowania,
 - konkretność i jasność zapisu,
 - ewentualne wprowadzanie własnych refleksji (dygresji, pytań).
- Ocena wynika ze stopnia realizacji powyższych kryteriów.

6. Ocena aktywności

Ocena bardzo dobra:

- Uczeń potrafi wskazać kierunek interpretacyjny na lekcji poświęconej nowemu tematowi; potrafi wskazać trafne nawiązania merytoryczne.

Ocena dobra:

- Uczeń bierze udział w dyskusji, prezentując przemyślane i uzasadnione stanowisko; wykazuje aktywność w poszukiwaniach rozwiązań interpretacyjnych.

Ocena dostateczna:

- Uczeń uczestniczy w procesie lekcyjnym, formułując wypowiedzi trafne, lecz niepełne.

Ocena dopuszczająca:

- Uczeń rzadko wykazuje aktywność podczas lekcji, a jego wypowiedzi mają charakter odtwórczy

(powtarzanie zdania podręcznika, nauczyciela, przedmówcy).

Ocena niedostateczna:

- Uczeń nie uczestniczy w tworzeniu treści lekcji; zagadnięty nie wie, o czym jest mowa; nie wykonuje poleceń nauczyciela, korzysta z telefonu komórkowego w sposób niedozwolony na lekcjach

7. Błędy kardynalne

Za błędy kardynalne świadczące o nieznajomości treści lektury z podstawy programowej uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną zarówno jeśli chodzi o odpowiedź ustną jak i pisemną.

8. Kartkówki i sprawdziany

- Nauczyciel informuje uczniów o planowanym sprawdzianie tydzień wcześniej i zapisuje to w dzienniku lekcyjnym.
- Kartkówka do 20 minut obejmuje mały zakres materiału i nie wymaga wcześniejszej zapowiedzi.

9. Ocenianie semestralne i roczne

Ustalając ocenę semestralną i końcowo roczną nauczyciel uwzględnia:

- zdobytą wiedzę i umiejętności
- zaangażowanie i aktywność
- obecność na lekcjach

Ocena semestralna i końcowo roczna jest wynikiem systematycznej pracy ucznia przez cały semestr i rytmicznego oceniania jego postępów, uwzględnia stopień opanowania wskazanych w podstawie programowej treści i kompetencji polonistycznych. Ocenianie jest indywidualizowane, wzmacnia progres w nauczaniu i motywuje ucznia w procesie edukacyjnym

10. Tryb uzupełniania zaległości

- Uczeń ma obowiązek uzupełnić braki w ocenach oznaczane w dzienniku tymczasowym skrótem „nb” spowodowane nieobecnością.
- Uczeń po ustaniu nieobecności zgłasza się do nauczyciela polonisty w celu wyznaczenia terminu napisania zaległej pracy (sprawdzianu, testu, pracy klasowej).
- Nieuzupełnione braki w terminie zaakceptowanym wcześniej przez ucznia skutkują wystawieniem oceny niedostatecznej w miejsce tymczasowego zapisu nb

- Uczeń nie może zgłosić nieprzygotowania przed zapowiedzianym powtórzeniem materiału (także w formie ustnej) i przed zapowiedzianym sprawdzianem lub dłuższą kartkówką.
 - Przy wystawianiu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę ocenę poprawioną.
 - Poprawa ocen niedostatecznych jest dobrowolna.
 - Uczeń ma prawo do zgłoszenia 2 nieprzygotowań w semestrze
11. Nauczyciel ma obowiązek sprawdzenia i oddania prac kontrolnych w ciągu trzech tygodni roboczych.
 12. Rodzice mają wgląd do prac w szkole bezpośrednio u nauczyciela podczas zebrań.
 13. Uczniowie posiadający opinię Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej o specyficznych trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie nauczania indywidualnego są oceniani z uwzględnieniem zaleceń Poradni.
 14. Nauczyciel dostosowuje wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia. W stosunku do wszystkich uczniów posiadających dysfunkcję zastosowane zostaną zasady wzmacniania poczucia własnej wartości, bezpieczeństwa, motywowania do pracy i doceniania małych sukcesów.
 15. Inne zapisy reguluje Wewnątrzszkolny System Oceniania.

Zmiany zatwierdzili nauczyciele poloniści na zebraniu w dn. 27.08.2025 r.